

همه آنچه که باید درباره انتخاب رشته تحصیلی فرزندان بدانید

کلاس نهمی‌ها و هدایت تحصیلی

امتحانات شروع شده است. کلاس نهمی‌ها علاوه بر امتحان‌ها نتیجه هدایت تحصیلی خود را نیز دریافت خواهند کرد. از این رو، امتحانات برای آنها رنگ و بوی جدی‌تر و شاید استرس‌آورتری گرفته است. در این گزارش سرخ سجاد شیخ، کارشناس ارشد مشاوره و مدرس دانشگاه رفتیم تا داستان هدایت تحصیلی را هرچه بیشتر روشن کند و دانش‌آموزان و والدینی که تا به حال با تجربه هدایت تحصیلی روبرو نبوده‌اند با خیال آسوده به آن بپردازند.

تار و پود هدایت تحصیلی چیست؟

پایه نهمی‌ها بعد از امتحانات باید منتظر نتیجه هدایت تحصیلی‌شان باشند، تا بتوانند انتخاب رشته کنند. همان‌طور که می‌دانید حدود ۳۵ درصد نمرات که بخش مهمی از هدایت تحصیلی است مربوط امتحانات همین پایه است. به همین دلیل طبیعی است که دانش‌آموزان کمی نگران باشند که آیا می‌توانند نمره رشته‌ای که مایل به ادامه تحصیل در آن هستند را به دست بیاورند یا نه. البته هدایت تحصیلی تنها مربوط به نمرات پایه نهم نیست و دانش‌آموزان در سال‌های گذشته آزمون‌های سلامت روان استعداد را انجام داده و نمرات مربوط به آنها را کسب کرده‌اند.

هدایت تحصیلی شامل مجموع ضریب یک معدل هفتم و هشتم و ضریب سه معدل نهم است. به همین دلیل اگر در ۲ سال گذشته نمره مناسبی را کسب نکرده‌اید، شانس جبران دارید. به طور کلی، هدایت تحصیلی شامل ۱۰۰ امتیاز است؛ بیشترین امتیاز مربوط به کارنامه و ۳۵ است، ۱۰ امتیاز مربوط به نمره‌ای است که دانش‌آموز به خودش می‌دهد، ۱۰ امتیاز مربوط به معلم‌هاست، ۱۰ نمره شامل تشخیص مشاور، ۵ نمره هم حق والدین است که برحسب صلاح شخصی نمره می‌دهند. ۳۰ امتیاز باقی‌مانده نیز به دو قسمت تقسیم می‌شود که شامل آزمون استعداد و رغبت است که دانش‌آموزان آنها را طی تحصیل در سایت انجام داده‌اند. در نهایت بر اساس جمع همه موارد گفته شده هدایت تحصیلی برای شما صادر می‌شود.

نظری یا عملی؟

به طور کلی، ۵ درس ریاضی، مطالعات، علوم، کار و فناوری و ادبیات در نمره هدایت تحصیلی شما بسیار بااهمیت هستند. برای کسب نمره‌های نظری مانند علوم انسانی، تجربی و ریاضی رقابت شدید است. از طرفی، رشته‌های فنی-حرفه‌ای و کار-دانش عملی هستند و بستر مناسبی برای ورود به بازار کار مهیا می‌کنند. به همین دلیل چند سالی است که این رشته‌ها هم طرفداران زیادی پیدا کرده است. منظورم این است که دیگر شرایط

هرکدام شامل ۴ شاخه، صنعت، خدمات، کشاورزی و هنر است. هنگام انتخاب نهایی باید این نکته را مد نظر داشته باشید که امروزه این گونه نیست فنی-حرفه‌ای‌ها ۱ سال از دیگر رشته‌ها جلوتر باشند و بعد از انتخاب رشته تمامی دانش‌آموزان باید ۳ سال شامل دهم، یازدهم و دوازدهم را بخوانند و بعد امتحان کنکور بدهند. از طرفی، مانعی برای ادامه رشته برای

درست است که دانش‌آموزان با کسب نمرات بالای ۱۴ در انتخاب بسیاری از رشته‌ها مجاز هستند اما این بدان معنی نیست که می‌توانند به سادگی وارد آن رشته شوند، به عنوان مثال، با کسب معدل ۱۷، رشته تجربی باز خواهد شد اما ثبت نام در این رشته برتر فدار با این نمره ساده نخواهد بود

رود به رشته فنی-حرفه‌ای هم دشوارتر از گذشته شده است. در رشته فنی-حرفه‌ای دروسی مانند ریاضی، کار و فناوری اهمیت دارند و دانش‌آموزان بدون کسب نمره مناسب نمی‌توانند این رشته‌ها را نیز انتخاب کنند، حتی اگر نمره دروس کار و فناوری و مطالعات هم به حد نصاب نرسد، امکان ورود به رشته کار-دانش از بین می‌رود.

باز شود، دیده شود

با دریافت نتیجه هدایت تحصیلی خواهید دید که ۱۲ رشته برای شما تعیین شده است؛ رشته‌های نظری شامل علوم انسانی، علوم تجربی، ریاضی فیزیک و معارف اسلامی؛ رشته‌های فنی-حرفه‌ای و کار-دانش نیز

و اگر هدف تحصیلات بالاتر دارید، بهتر است از دیپلم‌های نظری وارد شوید.

کجای نمودار قرار دارید؟

درست است که دانش‌آموزان با کسب نمرات بالای ۱۴ در انتخاب بسیاری از رشته‌ها مجاز هستند اما این بدان معنی نیست که می‌توانند به سادگی وارد آن رشته شوند، به عنوان مثال، با کسب معدل ۱۷، رشته تجربی باز خواهد شد اما ثبت نام در این رشته برتر فدار با این نمره ساده نخواهد بود. در واقع کسی که برای رشته تجربی «الف» نیآورده و «ب» یا «ج» کسب کرده؛ یعنی اولویت دوم یا سوم او رشته تجربی است و مدارس موظف هستند ابتدا اولویت‌های «الف» که معدل بالای ۱۹ آورده‌اند را ثبت نام کنند و اگر جای خالی ماند، سراغ بقیه اولویت‌ها بروند. تجربه ثابت کرده در بیشتر موارد رشته تجربی در همان رده اول بر می‌شود و جایی برای معدل ۱۷ نمی‌ماند و تنها راه برای بقیه افراد ثبت نام در مدارس غیردولتی است اما در رشته‌های فنی-حرفه‌ای و کار-دانش اولویت ب هم معمولاً بر نمی‌شود. ■

است، در رشته‌های فنی و حرفه‌ای حدود ۳۰ درصد دروس عملیاتی و ۷۰ درصد نظری است. به عنوان مثال ممکن است ۳ روز در کلاس درس بخوانید و ۲ روز به کارگاه بروید اما این میزان در کار-دانش برعکس و بیشتر عملیاتی است بنابراین برای دانش‌آموزانی که قصد ادامه تحصیل ندارند. بهترین دیپلم، کار-دانش است. درحقیقت دیپلم‌های نظری هیچ ارزشی ندارند

هیچ یک از رشته‌ها نیست و هیچ کدام برتر یا کمتر از دیگری نیستند اما سوال رایج این است که با وجود مشترک بودن بسیاری از رشته‌ها و وجود آنها حتی با یک نام تفاوت فنی-حرفه‌ای و کار-دانش چیست؟ به عنوان مثال کامپیوتر را می‌توان هم در گروه رشته‌های فنی و هم در گروه رشته‌های کار-دانش مشاهده کرد. در پاسخ باید بگوییم تفاوت در میزان عملیاتی بودن این دروس

ریتلین مثل شیشه نوعی آفتابگیر است!

مدتی است مدشده دانش‌آموزان و دانشجویان نزدیک امتحانات کنکور خودسرانه داروهایی مثل ریتالین مصرف می‌کنند تا شب‌ها بیدار بمانند و بیشتر درس بخوانند. آنها فکر می‌کنند این دارو روی قدرت یادگیری‌شان اثر مثبت می‌گذارد یا داروهایی مثل پروپرانولول می‌خورند تا استرس و اضطراب‌هایشان کم شود و آرام باشند. اگر این داروها بجا و با تجویز پزشک مصرف شوند، مفید هستند، در غیر این صورت عوارضی دارند که بیش از فوایدشان خواهد بود، مثلاً ریتالین دارویی است که برای کودکان بیش‌فعال تجویز می‌شود و داروی مناسبی است که توجه و تمرکز را در این کودکان بالا

می‌برد و باعث یادگیری بهتر آنها می‌شود اما هیچ تحقیقی نشان نداده این دارو روی قدرت یادگیری افراد سالم اثر مثبت دارد. از سوی دیگر، ریتالین نوعی آفتابگیر است و عوارض سونی دارد؛ از ناراحتی‌های قلبی-عروقی گرفته تا ضایعات مغز و اعصاب. والدینی که به فرزندشان اجازه مصرف این نوع داروها را می‌دهند باید توجه داشته باشند شیشه هم نوعی آفتابگیر است که به مرور اعتبار می‌آورد. دوز مصرفی این نوع داروها حتی در بیماران مهم است، چه برسد به افراد سالمی که بی‌دلیل دارو مصرف می‌کنند. پروپرانولول نیز دارویی قلبی است که برای کنترل فشارخون در دوز بالا تجویز می‌شود و استفاده از آن در دوز پایین کنترل‌کننده اضطراب است اما از آنجا که باعث بلوک قلبی می‌شود حتماً باید تحت نظر پزشک مصرف شود. از دیگر عوارض این دارو افت فشارخون و بدخوابی است. ■

«ساسی گیت» از نگاهی دیگر

مهم این است که فقط یک کتاب رمان نویسنده ایرانی بین این ۲۰ اثر وجود دارد. کتاب اکنون فاضل نظری، شعر است. بیشترین جستجوی نام پدیدآورنده کتاب متعلق به این افراد بوده است: ۱-فاضل نظری، ۲-سیمین دانشور، ۳-هوشنگ ابتهاج، ۴-صادق هدایت، ۵-نادر ابراهیمی، ۶-محمود دولت‌آبادی، ۷-کریم زمانی، ۸-برایان تریسی و ۸-میشل اوباما. دو نفر

۲۰ کتابی که بیشترین جستجو درباره آنها انجام شده عبارتند از: ملت عشق، انسان خردمند، خودت باش دختر، بنویس تا اتفاق بیفتد، جزء از کل، اثر مرکب (دارن هاردی)، توحید مفضل، بی‌شعوری، کیمیاگر، نخل و نارنج (وحید یامین‌پور)، اکنون (فاضل نظری)، عقاید یک دلگ، دنیای سوفی، شازده کوچولو، چهار اثر، قرآن، تئوری انتخاب، صدسال تنهایی، راز، قلعه حیوانات، و کوری. نکته

هم می‌خوانند. این روند دنیای مدرن است. اگر سیاست فرهنگی کشور فرصت‌بروز به رمان خوب و تربیت موسیقایی خوب ندهد، خب آن قسمت ساسی مانکنی «همه‌چیز خوار» قوی‌تر می‌شود. ۱۲ سال پیش هم کتابی نوشته به اسم «جامعه‌شناسی مصرف موسیقی» و نشان دادم که برچیدن موسیقی و تربیت موسیقایی از جلوی دست و پای مردم، چگونه به ذائقه موسیقایی شکل داده است. تردید ندارم اگر کتابی هم درباره شادی نوشته بودم، «جامعه‌شنه شادی» در آن جلوه می‌کرد. خب، جامعه‌ای با تربیت موسیقایی ضعیف و تشنه شادی، میل به ساسی مانکن‌اش بالا می‌زند. حالا اینها را در ذهن داشته باشید تا چند آمار را با هم مرور کنیم. سایت رسمی نمایشگاه کتاب (irbook32) به بازدیدکنندگان نمایشگاه امکان می‌داد تا کتاب‌ها را جستجو کنند. گزارش خبرگزاری کتاب ایران (ایبنا) نشان می‌دهد: از میان ۱۰ کتابی که بیش از همه جستجو شده‌اند، ۸ کتاب رمان و داستان خارجی بوده‌اند: ۱-ملت عشق (الیف شافاک)، ۲-انسان خردمند (یووال نوح هراری)، ۳-خودت باش دختر (ریچل هالیس)، ۴-من سر قولم هستم (امیرعلی ق)، ۵-دنیای سوفی (یوستین گوردِر)، ۶-کیمیاگر (پائولو کوئیلو)، ۷-اکنون (فاضل نظری)، ۸-جزء از کل (استیو تولتز)، ۹-شدن (میشل اوباما) و ۱۰-وقتی نیچه گریست (اروین یالوم)

ساسی مانکن آهنگی خوانده، در چند مدرسه پخش شده و حالا مساله اول فرهنگ مملکت شده است؛ «آقامون جنتلمنه». داستان بالا گرفته و «ساسی گیت» شده است. کاربردی‌ترین راهبرد این گونه مسائل نیز «دراز کردن چند مقصر» است تا بیچاره‌ها «بزر بلاگردان» شوند تا آب‌ها از آسیاب بیفتد. بگذارید ما این راه را نرویم و موضوع را از زوایای دیگری ببینیم. ۲۰ سال پیش کتاب «همیزی کتاب» (نوشته احمد رجب‌زاده، انتشارات کوریر) را ویراستاری می‌کردم. نویسنده نشان داده بود چگونه تیغ سانسور، ریشه ادبیات و رمان ایرانی را از بیخ خشک‌کنده است. فرصت توضیحش نیست، خودتان بخوانید، حیرت می‌کنید. ۱۶ سال پیش کتابی نوشته به اسم «مصرف و سبک زندگی» و نشان دادم که سلیقه‌های مردم دنیای جدید مخلوط و تقاطعی می‌شود. مردم «همه‌چیزخوار» می‌شوند؛ یعنی روزه می‌گیرند، می‌رقصند، ساسی مانکن و موسیقی سنتی را با هم گوش می‌کنند، تواشیح قبل از اذان را هم دوست دارند و از متن‌های تلگرام و ویدئوهای اینستاگرام تا جنگ و صلح و مثنوی مولانا را

